

Arkivsak: 17/02374-4

Tilleggsgavefondet

Tilleggsgavefondet (TGF) består av midler som ble samlet inn av lutherske kirker i USA etter 2. verdenskrig til kirkelig gjenreising i Finnmark og Nord-Troms. Tilleggsgaven ble reservert for «åndelig gjenreising» i Den norske kirke, men da gaven ble gitt, ble den spesielle referansen til Finnmark og Nord-Troms utelatt slik at midlene kunne anvendes til tiltak av «pioneraktig karakter» i hele Den norske kirke. Grunnkapitalen var på om lag kr 2,4 mill da gaven ble gitt rett etter 2. verdenskrig. Per 31.12.2017 har fondet en samlet verdi på om lag kr 5,1 mill. Frem til 2014 ble det utlyst midler årlig på mellom kr 250 000 og kr 400 000. Prosjektene som har fått støtte har i hovedsak mottatt mellom kr 50 000 og kr 100 000.

Avkastningen av fondets midler har blitt gitt som tilskudd til ulike tiltak i samsvar med fondets formål. En rekke prosjekter har gjennom årene vært muliggjort med støtten fra TGF. Siste vedtak om utdeling av midler til tiltak ble imidlertid gjort i 2014, og siste utbetaling ble gjort i 2017. Det er ikke behandlet søknader siden 2014.

Arbeidet med søknadsbehandling, utbetaling, oppfølging og rapportering av tilskudd fra fondet har imidlertid krevet mye administrativt arbeid av fondets styre, Kirkerådet og den enkelte tilskuddsmottaker. Styret har derfor vurdert det slik at formålet med TGF ivaretas på en bedre måte ved å la rettssubjektet Den norske kirke (rDnk) forvalte midlene som en del av rDnk sin frie egenkapital, og heller komme til anvendelse slik Kirkerådet og Kirkemøtet vurderer det som best. Styret i TGF vedtok derfor 21.03.2018 å avvikle fondet i løpet av 2018 og å overføre kapitalen til rettssubjektet Den norske kirke (rDnk), under forutsetning av at både Kirkerådet og Bispemøtet fatter vedtak om avvikling med 2/3 flertall. Det er Lotteri- og Stiftelsestilsynet som til slutt fatter vedtaket om avvikling av fondet.

Forslag til vedtak

1. Tilleggsgavefondet søkes avviklet.
2. Ved avvikling vil tilskuddet fra Tilleggsgavefondet bidra til å styrke rettssubjektet Den norske kirkes frie egenkapital.

Saksorientering

Bakgrunn

Tilleggsgavefondets (TGF) historie og forvaltning

Tilleggsgaven, som danner fondets kapital, er bygget opp ved forvaltning av midler som ble samlet inn av lutherske kirker i USA etter 2. verdenskrig til kirkelig gjenreising i Finnmark og Nord-Troms. Gaven ble etter statuttene «reservert for åndelig gjenreising" i Den norske kirke men uten den spesielle referansen til Finnmark og Nord-Troms. Grunnkapitalen var på om lag kr 2,4 mill da gaven ble gitt etter 2. verdenskrig, og formålet med midlene var i henhold til statuttene å støtte tiltak av «pioneraktig karakter» i Den norske kirke.

Fondets formål og anvendelse av fondets avkastning

Fondets formål er formulert slik i statuttene:

«§ 2 FORMÅL

Fondets formål er å bidra til løsning av tiltak av pionerkarakter i Den norske kirke.»

I statuttens § 4 b) om styrets oppgaver heter det:

«Styret skal hvert år utdele midler av fondets avkastning i samsvar med formålet, bl.a. etter forslag fra Kirkerådet og Bispemøtet, idet det legges vekt på å finne frem til klare behov av helhetskirkelig karakter og tas hensyn til inflasjonens innvirkning på fondets fremtidige økonomiske evne.

I helt spesielle tilfelle kan det foretas bevilgninger som i større eller mindre grad vil angripe kapitalen. Dette krever kvalifisert flertall.»

De utlyste midlene har siden opprettelsen blitt utbetalt til en rekke mindre tiltak i samsvar med formålet. Siste utlysning av midler ble gjort i 2014, med en ramme på kr 250 000. I 2014 kom det inn i alt 9 søknader om tilskudd. 4 av prosjektene ble innvilget støtte. Alle prosjektene er avsluttet, og siste utbetaling ble gjort i 2017. Det er ikke lyst ut midler eller behandlet søknader etter 2014.

Fondets verdi og plassering

Fondet har per 31.12.2017 en samlet verdi på om lag kr 5,1 mill. Kapitalen er plassert i verdipapirer med ulik løpetid og innskudd i bank. Forvaltningen er de siste årene skjedd i samarbeid med Sparebanken Sør.

Styret og administrasjon av fondet

Styret for fondet består av 4 medlemmer med 2 varamedlemmer. Kirkerådet og Bispemøtet oppnevner hver 2 medlemmer og 1 varamedlem. Ett av Kirkerådets medlemmer og én biskop skal sitte i styret.

Fondet er registrert som en stiftelse og er underlagt kontroll av Lotteri- og stiftelsestilsynet.

Kirkerådet har ansvar for å være styresekretær, følge opp forvaltning og revisjon. De administrative kostnadene utgjorde i 2017 kr 23 171 fordelt på administrasjonskostnader til Kirkerådet, kostnader til revisor og gebyr til Stiftelsestilsynet.

Avvikling av TGF

Bispemøtets arbeidsutvalg har vært orientert om planene for å avvikle fondet.

TGFs styre behandlet fondets fremtid i sak TGF 7/17. Det ble fattet følgende vedtak: «Styret ber administrasjonen utrede fondets framtid i lys av opprettelsen av Den norske kirke som nasjonalt rettssubjekt».

Ved å avvikle fondet og overføre verdien for å styrke rDnk sin egenkapital, vil fondets formål fortsatt kunne ivaretas fordi ansvaret for videreutvikling, både når det gjelder drift og tiltak i samsvar med fondets formål, i dag ivaretas av kirkens egne organer.

Arbeidet med søknadsbehandling, utbetaling, oppfølging og rapportering av tilskudd fra fondet har krevd uhensiktsmessig mye administrativt arbeid for fondets styre, Kirkerådet og den enkelte tilskuddsmottaker. Samtidig er det en rekke prosjekter som gjennom årene har

vært muliggjort med støtten fra Tilleggsgavefondet. Fondet har støttet tiltak som har satt kristen tro på dagsordenen, og som hadde som målsetting å kunne bidra til at andre i Den norske kirke kunne dra nytte av tiltaket. Det er ikke utført noen evaluering av resultater av måloppnåelse.

Tilskuddenes størrelse har i all hovedsak vært på mellom kr 50 000 og kr 100 000. Med utgangspunkt i hele Den norske kirkes samlede driftskostnader og oppgaver, blir midler i denne størrelsesorden små. Det er derfor vanskelig å forsvare fortsatt forvaltning av tilskuddsordninger med så vidt små beløp, istedenfor at rDnk kunne forvaltet kapitalen på vegne av kirkens egne organer til det de selv mener er hensiktsmessig. Styrets fattet derfor enstemmig vedtak om å avvikle fondet i sitt møte 21.03.18, og at kapitalen skal gis som tilskudd til rDnk for å styrke den frie egenkapital uten forbehold eller øremerking. Fondets statutter og formål opphører samtidig med avviklingen.

Prosedyre for avvikling av fondet

Prosedyre for avvikling er omtalt i statuttene for fondet (§5). Styrets vedtak om avvikling forutsetter at også Kirkerådet og Bispemøtet med 2/3 flertall i begge instanser fatter tilsvarende vedtak før Lotteri- og Stiftelsestilsynet som siste instans kan fatte vedtak om avvikling av fondet.

Kirkerådet vil i møtet i juni 2018 bli orientert om utfallet av Bispemøtets behandling av saken, som et ledd i sin egen behandling av forslag om avvikling. Styret i TGF må etter behandling i Bispemøtet og Kirkerådet fatte endelig vedtak før saken oversendes Stiftelsestilsynet. Det er avtalt nytt styremøte 12.06.2018.

Kirkerådet, som sekretær for TGF, vil etter dette tilrettelegge for den formelle søknaden til Lotteri- og stiftelsestilsynet om avvikling og overføring av kapital. Målet er å avvikle fondet og utbetale tilskuddet til Den norske kirke innen 31.12.2018. Tidspunktet vil avhenge av saksbehandlingen i Lotteri- og Stiftelsestilsynet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

En avvikling av TGF og overføring av verdien av fondets midler til rettssubjektet Den norske kirke, vil medføre en styrking av kirkens egenkapital med om lag 5,1 mill kr. Forvaltningen av kapitalen vil inngå i rDnk sin samlede kapitalforvaltning slik det er vedtatt i sak KR 09/18. Alle kostander til forvaltning av fondet slik det er i dag vil opphøre når fondet er endelig avviklet og siste regnskap og revisjon er godkjent, trolig i 2019.